

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування закладу вищої освіти)

Географічний факультет
(назва інституту/факультету)

Кафедра фізичної географії, геоморфології та палеогеографії
(назва кафедри)

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
Геоморфологічна практика

(вказати назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

обов'язкова
(вказати: обов'язкова)

Освітньо-професійна програма бакалавр
(назва програми)

Спеціальність 106 Географія, 014 Середня освіта,
(вказати: код, назва)

Галузь знань 10 – природничі науки, 01 освіта
(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

географічний
(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання _____ **українська** _____
(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

Розробники: Рідуш Б.Т., професор кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії, д.географ.н., проф.,
(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача (-ів)

[http://www.physgeo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02personnel&data\[1694\]\[caf_pers_id\]=126&commands\[1694\]=item](http://www.physgeo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02personnel&data[1694][caf_pers_id]=126&commands[1694]=item)

Контактний тел. Вкажіть контактний телефон, за яким можна зв'язатися із викладачем у випадку потреби : +38(0372)584853

E-mail: b.ridush@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=3208>

Консультації Зазначте формат і розклад проведення консультацій
Очні консультації: у залежності від графіку проведення практик
Онлайн-консультації: у залежності від графіку проведення практик.

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Курс «Геоморфологічна практика» - це базова нормативна дисципліна зі спеціальності 106 «Географія» і 014 «Середня освіта (географія)», що викладається у 4-му семестрі другого року навчання в обсязі 30, з них практичних – 30 годин.

2. Мета навчальної дисципліни: Закріпити та поглибити теоретичні знання, отримані під час вивчення курсу «Геоморфологія», набути практичних навичок з опису рельєфу та геоморфологічних процесів, геоморфологічного картографування.

Під час проходження практики студенти отримують уявлення про основні методи ведення польових геоморфологічних спостережень та отримують навички документування їхніх результатів, оволодівають методами складання польових схем та профілів, знайомляться з сучасними геоморфологічними процесами, засвоюють методи польової діагностики рельєфу та відкладів, що його складають.

3. Пререквізити. Вивчення курсу базується на попередніх знаннях здобувачів освіти з предметів «Геоморфологія», «Загальне землезнавство» та «Геологія загальна та історична», «Геоєкологія», «Метеорологія і кліматологія», «Гідрологія», «Ландшафтознавство», «Географія ґрунтів».

4. Результати навчання

знати: ознаки генезису рельєфу, причини та наслідки активних геоморфологічних процесів, теоретичні та методичні аспекти геоморфологічних досліджень, техніку безпеки при польових дослідженнях на різних типах рельєфу.

вміти: заповнювати польову документацію – описи відслонень, польовий щоденник, карти та схеми; обирати маршрути, точки опису та шурфування; фіксувати GPS координати та позначати точки опису та маршрути на карті; складати прості геолого-геоморфологічні розрізи; узагальнювати результати польових досліджень у вигляді звіту.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни _____												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин					Вид підсумкового контролю	
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота		індивідуальні завдання
Денна	2	I	1	30	11		30					Іспит
Заочна	2	I	1	30			8					іспит

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	усього	у тому числі						усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
Змістовий модуль 1.														
Тема 1. Вступна лекція, вивчення правил безпеки на рельєфі різного генезису, загальні прийоми та методи	7		7				2		2					

польових геоморфологічних досліджень. Розподіл завдань між бригадами та студентами, опрацювання літератури та карт району практики.												
Тема 2. Знайомство з геоморфологічною будовою району практики, його формами та процесами.	7		7				2		2			
Тема 3. Опис форм рельєфу на точках та вздовж маршрутів, опис відслонень, складання польових розрізів та чорнових карт і схем.	7		7				2		2			
Тема 4. Побудова геоморфологічних карт і схем, геолого-геоморфологічних профілів, складання звіту про польові дослідження.	9		9				2		2			
Усього годин	30		30				8		8			

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

Не передбачено

6. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Усне опитування (індивідуальне і фронтальне), яке полягає в постановці перед студентами запитань за змістом вивченого матеріалу й оцінюванні повноти, логічності і обґрунтованості їхніх відповідей; Письмовий контроль знань і умінь, який здійснюється за допомогою письмових робіт (письмові відповіді на питання) і дозволяє виявити уміння послідовно викладати матеріал, висловлювати свої думки на письмі; Тестовий контроль, який здійснюється за допомогою набору стандартизованих завдань, які дають можливість за порівняно короткий час перевірити засвоєння навчального матеріалу всіма студентами, виміряти обсяг і рівень кон

Засоби оцінювання

- звіт;
- геолого-геоморфологічні профілі;
- геоморфологічні карти та схеми;
- колекція гірських порід, скам'янілостей;

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни
Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	<p align="center">відмінно</p> <p>В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.</p>	
80 – 89	B	<p align="center">добре</p> <p>Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.</p>	
70 – 79	C		
60 – 69	D	<p align="center">задовільно</p> <p>В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань (D).</p>	
50 – 59	E	<p>Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань (E).</p>	
35 – 49	FX	<p>незадовільно з можливістю повторного складання</p> <p>Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.</p>	не зараховано з можливістю повторного складання

0 – 34	Ф	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
--------	----------	---	---

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)				Захист практики	Сума
Змістовний модуль №1					
T1	T2	T3	T4		
20	20	20	20	20	100

5. Рекомендована література

Основна

1. Байрак Г. Методи геоморфологічних досліджень. Львів: ЛНУ ім.І.Франка, 2018. 292 с.
2. Спиридонов А.И. Геоморфологическое картирование. Издание второе, дополненное.– М.: Недра, 1985. – 183 с.
3. Кравчук Я.С. Геоморфологічне картографування. Навч. посібник. - Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006. - 176 с.
4. Кравчук Я.С. Геоморфологічне картографування в науково-дослідній роботі. Львів: ЛДУ, 1981. - 63с.
5. Hugget R.J. Fundamentals of Geomorphology. NY, 2007. 466 p.
6. Лахи Ф.Х. Полевая геология. М.: Мир, 1966. Т.1-2.
7. Природа Чернівецької області / За ред. К.І. Геренчука. Львів: Вища шк., 1978. 160 с.
8. Державна геологічна карта України масштабу 1:200 000, аркуш М-35-XXXII (Чернівці). Карпатська серія. Чернівецька область України. К.: Міністерство екології та природних ресурсів України, Державна геологічна служба, Національна акціонерна компанія Надра України Дочірнє підприємство Західукргеологія. Автори: В.О. Ващенко, Т.Л. Євтушко, А.Й. Британ.

Власні публікації викладача з тематики курсу

1. Рідуш Б.Т. Природно-антропогенні скельно-печерні комплекси Українських Карпат // Науковий вісник Чернівецького університету: Зб. наук. праць. Вип. 294: Географія. – Чернівці: Рута, 2006. – С. 195-206.
2. Рідуш Б.Т. Гіпогенний карстогенез у пісковикових формаціях Українських Карпат // Український географічний журнал. – 2010. – №1. – С. 18-22.
3. Рідуш Б.Т. Динаміка карстових масивів Українських Карпат за даними відкладів печер Стрімчакового карстового району // Геополитика и экогеодинамика регионов. – Сімферополь, 2010. – Вып. 1. – С. 21-31.
4. Кочерган Я., Рідуш Б. Кріогенне вивітрювання в карстових порожнинах Буковинського Придністров'я // Науковий вісник Чернівецького університету: Зб. наук. праць. Вип. 587-588: Географія. – Чернівці: Рута, 2011. – С. 30-35.
5. Калущ Ю., Рідуш Б. Голоценові сейсмодислокації Кельменецького Подністров'я // Науковий вісник Чернівецького університету: Зб. наук. праць. Вип. 587-588: Географія. – Чернівці: Рута, 2011. – С. 13-18.

6. Киналь О.В., Проскурняк М.М., Рідуш Б.Т., Чернега П.І. Буковинськими Карпатами та Передгір'ям: путівник наукової екскурсії конференції «Еволюція та антропогенізація ландшафтів передгірських і гірських територій» 31 трав. – 2 черв. 2012 р. – Чернівці: Букрек, 2012. – 32 с.
7. Андрейчук В.М., Гембіца П., Коржик В.П., Рідуш Б.Т. Палеогеографічні дослідження голоценового алювію в Багненській долині (Буковинське Передкарпаття, Чернівецька область) // Науковий вісник Чернівецького університету: Зб. наук. праць. Вип. 616: Географія. – Чернівці: Рута, 2012. – С. 5-11. Бібл. 19 назв. 10 іл. 1 табл. Резюме англ., рос.
8. Калуш Ю.І., Рідуш Б.Т. Палеосейсмодислокації в районі Дністровської ГАЕС – індикатори сейсмічних подій у регіоні Середнього Подністров'я // Науковий вісник Чернівецького університету: Зб. наук. праць. Вип. 616: Географія. – Чернівці: Рута, 2012. – С. 19-24.
9. Kalush I., Ridush B. Holocene seismodislocations of Kelmentsy part of the Dniester area, Ukraine / Iuliia Kalush, Bogdan Ridush // Georeview 02/2013; 22(1):1-7. DOI:10.4316/GEOREVIEW.2013.22.1.6.
10. Горда Л., Рідуш Б. Еволюція Подільсько-Буковинської частини долини Дністра в пізньому кайнозойі // Науковий вісник Чернівецького університету. Випуск 672-673. Географія. – Чернівці: Рута, 2013. – С. 5-10.
11. Рідуш Б., Поп'юк Я. Аномальні потужності руслового алювію в терасових відкладах Середнього Подністров'я // Науковий вісник Чернівецького ун-ту: зб. наук. праць. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2015. – Вип. 762-763: Географія. – С. 49-57.
12. Рідуш Б.Т., Дутчак М.В., Холявчук Д.І. Природно-антропогенні об'єкти Північно-Бессарабського Придністер'я. Путівник наукової конференції «Від географії до географічного українознавства: еволюція освітньо-наукових ідей та пошуків (до 140-річчя започаткування географії у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича)» 12-13 жовтня 2016 / За ред. Б.Т.Рідуша. – Чернівці: Чернівец. нац. ун-т, 2016. – 24 с.
13. Gębica P., Jacyszyn A., Krapiec M., Budek A., Czumak N., Starkel L., Andrejczuk W., Ridush B., 2016. Stratigraphy of alluvia and phases of the Holocene floods in the valleys of the Eastern Carpathians foreland. Quaternary International, Vol.415, pp.55:66.
14. Рідуш Б., Божук Т. Карстово-спелеологічні екскурсії у Заставнянському карстовому районі (Північна Буковина) // Геотуризм: практика і досвід. М-ли III міжнар. наук.-практ. конф. (26-28 квітня 2018, Львів). – Львів: Каменяр, 2018. – С. 117-120.
15. Рідуш Б.Т., Марчук Л. В. Розвиток долини Дністра в межах Товтрової зони у пліоцені та ранньому плейстоцені. Науковий вісник Чернівецького університету. Географія. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2018. Вип. 803. С. 96-102.
16. Поп'юк Я., Рідуш Б. Будова нижніх терас долини р. Дністер (на прикладі ділянки Василів-Дорошівці). Науковий вісник Чернівецького університету: збірник наукових праць. 2020. Вип. 824: Географія. – С. 75-86.

6. Інформаційні ресурси

<https://www.sworld.com.ua/konfer25/214.htm>
http://publ.lib.ru/ARCHIVES/R/RUDOY_Aleksey_Nikolaevich/Rudoy_A.N..html
<https://www.geomorphology.org.uk/what-geomorphology-0>
https://www.nrcs.usda.gov/wps/portal/nrcs/detail/?cid=nrcs142p2_054252
<https://journals.openedition.org/geomorphologie/1031?lang=en>
<http://www.sussex.ac.uk/geography/research/earthsystems>
<https://encyclopedia2.thefreedictionary.com/geomorphology>